

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 10.10.2007
KOM(2007) 575 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Integrovaná námořní politika pro Evropskou unii

{KOM(2007) 574 v konečném znění}
{SEK(2007) 1278}
{SEK(2007) 1279}
{SEK(2007) 1280}
{SEK(2007) 1283}

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Integrovaná námořní politika pro Evropskou unii

1. SHRNTÍ

Moře představují životodárnou mízu Evropy. Evropský námořní prostor a pobřeží mají pro blaho a prosperitu Evropy ústřední význam – jsou to obchodní cesty Evropy, regulátor klimatu, zdroj potravin, energie a surovin a oblíbené místo pro bydlení a rekreaci občanů.

Naše vzájemné vztahy s mořem jsou intenzivnější, různorodější a Evropu obohacují více než dříve. To ale také vede k citelné zátěži. Ve vztahu k oceánům jsme na křižovatce.

Na jedné straně nám technologie a know-how umožňuje získávat z moře stále více prospěchu a stále více a více lidí se uchyluje na evropská pobřeží s cílem těžit z této hodnoty. Na druhé straně vede kumulovaný účinek všech těchto činností ke sporům o využití a k zhoršování mořského prostředí, na kterém vše závisí.

Evropa musí na tyto výzvy reagovat. V souvislosti s urychlenou globalizací a změnou klimatu je tato otázka naléhavá.

Evropská komise toto uznala a zahájila obsáhlou konzultaci a analýzu vztahu Evropy a moře¹. Konzultační proces vyvolal mnoho reakcí ze strany zúčastněných stran, což jasně dokazuje obrovský potenciál moří a rozsah úkolu, který nás čeká, chceme-li využít jeho potenciál udržitelným způsobem. Proces poskytl také mnoho nápadů, jak by Evropa mohla čelit této situaci.

Na základě těchto cenných přínosů navrhuje Komise integrovanou námořní politiku pro Evropskou unii, založenou na jasném uznání toho, že všechny záležitosti týkající se evropských moří a oceánů jsou navzájem propojeny a že politiky, které souvisejí s mořem, musí být vypracovány společně, pokud chceme dosáhnout žádaných výsledků.

Všechny zúčastněné strany tento integrovaný meziodvětvový přístup plně podpořily. Jeho uplatňování bude vyžadovat zesílenou spolupráci a účinnou koordinaci všech politik, které souvisejí s mořem, na různých úrovních rozhodování.

Integrovaná námořní politika posílí schopnost Evropy čelit výzvám globalizace a konkurenceschopnosti, klimatických změn, zhoršování mořského prostředí, námořní bezpečnosti a zabezpečení, zabezpečení energie a udržitelnosti. Tato politika musí být založena na vynikající kvalitě mořského výzkumu, technologií a inovace a bude ukotvena v Lisabonské agendě pro pracovní příležitosti a růst, a dále v Gothenburské agendě pro udržitelný rozvoj.

Integrovaná námořní politika EU:

¹ Viz zpráva o konzultačním procesu KOM(2007) 547. Viz také: Zelená kniha o budoucí námořní politice pro Unii: Evropská vize pro oceány a moře KOM(2006) 275.

- **Změní způsob tvorby politiky a rozhodování – dílčí tvorba politiky a rozhodování na jednotlivých úrovních již nejsou vhodné. Je třeba pochopit vzájemné vazby a zohlednit je, vyvinout společné nástroje, identifikovat součinnost a využít ji; vyhnout se konfliktům nebo je vyřešit.**
- **Vypracuje a realizuje pracovní program, přičemž opatření týkající se rozlišných odvětvových politik musí být zasazena do soudržného politického rámce. Akční plán připojený k tomuto sdělení dává jasnou představu o různorodosti a objemu nadcházející práce. Obzvláště významnými projekty jsou:**
 - Evropský prostor námořní dopravy bez překážek,
 - Evropská strategie mořského výzkumu,
 - Vnitrostátní integrované námořní politiky vypracované členskými státy,
 - Evropská síť námořního dozoru,
 - Program pro zajištění územního plánování námořních prostor členskými státy,
 - Strategie pro zmírnění účinků změny podnebí na pobřežní oblasti,
 - Snížení emisí CO₂ a znečištění způsobeného námořní dopravou,
 - Odstranění pirátského rybolovu a ničivého používání vlečných sítí na volném moři,
 - Evropská síť námořních seskupení,
 - Přezkoumání výjimek z pracovního práva EU pro odvětví námořní dopravy a rybolovu.

Toto sdělení je základem pro rámec řízení a meziodvětvové nástroje nezbytné pro integrovanou námořní politiku a stanoví hlavní opatření, ke kterým Komise hodlá přikročit během tohoto funkčního období. Tato opatření se budou řídit principy subsidiarity a konkurenceschopnosti, ekosystémového přístupu a účasti zúčastněných stran.

2. SOUVISLOSTI

Evropa má 70 000 km pobřeží přiléhajícího ke dvěma oceánům a čtyřem mořím: k Atlantskému a Severnímu ledovému oceánu, k Baltskému moři, Severnímu moři, Středozevnímu a Černému moři. Na přímořské oblasti EU připadá zhruba 40 % HDP a obyvatelstva Unie.

Prosperita Evropy je nerozlučně spojena s mořem. Nosnými námořními činnostmi zůstávají stavba lodí, námořní doprava, přístavy a rybolov, vysoce významné jsou však také energetika v pobřežních vodách (včetně ropy, zemního plynu a obnovitelných zdrojů) a pobřežní a námořní cestovní ruch. Námořní přístavy a námořní doprava dávají Evropě možnost získávat prospěch z rychlého rozvoje mezinárodního obchodu a sehrávat vedoucí úlohu v globálním hospodářství, zatímco těžba nerostných zdrojů, akvakultura, modrá biotechnologie a nově vznikající podmořské technologie představují stále významnější obchodní příležitosti.

Neméně důležité je naše využívání moře pro rekreační, estetické a kulturní cíle a také ekosystémové služby, jež nám moře poskytuje.

Pro konkurenceschopnost těchto odvětví je nezbytným předpokladem zajištění skutečné udržitelnosti využívání mořského prostředí. Zvyšující se zranitelnost pobřežních oblastí, přeplněnost pobřežních vod, klíčová role oceánů v klimatickém systému a pokračující zhoršování mořského prostředí dokládají, že je třeba zaměřit více pozornosti na naše oceány a moře.

Udržitelnost oceánů je v současnosti široce uznávána jako jedna z nejpřednějších globálních výzev těsně související se změnou klimatu.

Vzhledem k sílící hospodářské soutěži o námořní prostor a kumulativnímu dopadu lidských činností na mořské ekosystémy se stávající roztržité rozhodování v námořních záležitostech stává nevhodným, jelikož je zapotřebí integrovanějšího přístupu založeného na větší spolupráci. Velmi dlouho se politiky týkající se např. námořní dopravy, rybolovu, energetiky, dozoru nad moři a jejich kontroly, cestovního ruchu, mořského prostředí a námořního výzkumu vyvíjely odděleně, což časem vedlo k neefektivitě, nesoudržnosti a konfliktům při jejich používání.

Na základě tohoto poznání vypracovala Komise vizi pro integrovanou námořní politiku, která zahrnuje všechny aspekty našeho vztahu s oceány a moři. Tento inovativní a globální přístup poskytne soudržný politický rámec, který umožní optimální rozvoj činností spojených s mořem, a to udržitelným způsobem.

3. RÁMEC SPRÁVY NÁMOŘNÍ POLITIKY A JEJÍ NÁSTROJE

Integrovaná námořní politika vyžaduje rámec řízení, jenž uplatní integrovaný přístup na všech úrovních, jakož i horizontální a průřezové politické nástroje. Vyžaduje také solidní finanční základnu, která zohlední výsledky přípravných opatření.

3.1. Uplatňovat vůči námořní správě integrovaný přístup

Komise zřídila pracovní skupinu pro námořní politiku, jejímž úkolem je analyzovat námořní záležitosti a politiky, které mají na tuto oblast vliv, koordinovat odvětvové politiky a zajišťovat, aby byly zohledňovány jejich vzájemné interakce, a také pilotně vyvíjet průřezové politické nástroje. Komise rovněž zahájila sbližování agentur EU, které se zabývají činnostmi v námořní oblasti, a to v zájmu zajištění toho, aby k rozvoji námořní politiky přispívaly kolektivně.

Již v počáteční fázi se bude tvorba politiky Komise v oblasti námořní problematiky řídit zásadami lepší právní úpravy: identifikace hlavních nástrojů spojených s námořní oblastí v rámci nástrojů ročního plánování a programování, konzultace občanské společnosti a zúčastněných stran, posouzení dopadů a interútvárové pracovní skupiny napomohou zajistit, aby byla Komise schopna vytvářet a předkládat opravdu integrované návrhy.

I ostatní orgány EU a subjekty se vyzývají, aby zvážily, jak nejlépe systematicky používat integrovaný přístup k záležitostem v oblasti námořní politiky. Některé z členských států již zahájily v rámci tvorby svých politik vývoj koordinačních mechanismů. Všechny zúčastněné strany by se měly účastnit procesu řízení a vyzývají se, aby nadále Komisi upozorňovaly na

právní předpisy EU, které jsou z jejich hlediska pro dosahování cílů integrované námořní politiky kontraproduktivní.

- **Komise:**

- **vyzve členské státy, aby sestavily vnitrostátní integrované námořní politiky, úzce spolupracovaly se zúčastněnými subjekty, zejména v přímořských oblastech,**
- **v roce 2008 navrhne celou řadu pokynů k těmto integrovaným námořním politikám a od roku 2009 bude v tomto ohledu každoročně podávat zprávy o opatřeních EU a členských států,**
- **zorganizuje konzultační struktury složené ze zúčastněných stran, jež budou dodávat podněty pro další rozvoj námořní politiky a umožní výměnu nejlepších postupů.**

3.2. Nástroje tvorby integrované politiky

Integrovaný rámec řízení pro námořní záležitosti vyžaduje horizontální nástroje plánování procházející napříč odvětvovými politikami spojenými s mořem a podporující společnou tvorbu politiky. Obzvláště významnými třemi nástroji jsou: námořní dohled podstatný pro bezpečnost a zabezpečení využívání námořního prostoru; územní plánování námořních prostor, které je klíčovým nástrojem plánování pro udržitelné rozhodování, a kompletní a přístupný zdroj údajů a informací.

3.2.1. Evropská síť námořního dozoru

Námořní dozor má největší význam při zajišťování bezpečného využívání moří a při ochraně evropských námořních hranic. Pro Evropu je důležité zkvalitnění a optimalizace činností námořního dozoru a interoperabilita na evropské úrovni, aby tak byla schopna čelit výzvám a rizikům souvisejícím s bezpečností plavby, znečišťování moří, právním donucením a bezpečností obecně.

Činnosti v rámci námořního dozoru vykonávají členské státy, avšak většina činností a rizik, které řeší, má nadnárodní povahu. Ve většině členských států spadají dozorové činnosti týkající se rybolovu, životního prostředí, kontroly moří nebo přistěhovalectví do pravomoci několika vynucovacích orgánů, které pracují navzájem nezávisle. To má často za důsledek nižší než optimální využívání velmi omezených prostředků.

Komise proto podporuje vyšší stupeň koordinace námořního dozoru prostřednictvím hlubší spolupráce mezi pobřežními hlídkami členských států a ostatními příslušnými úřady.

Postupné dosažení integrované sítě sledování plavidel a systémů e-navigace pro oblast evropských pobřežních vod i otevřené moře, včetně satelitního monitorování a identifikace a sledování na velké vzdálenosti (LRIT) by přineslo orgánům veřejné správy další neocenitelný nástroj.

- **Komise:**

- **podpoří zkvalitněnou spolupráci mezi pobřežními hlídkami členských států a příslušných orgánů,**
- **přijme opatření s cílem zlepšit interoperabilitu systému dozoru, aby se spojily existující monitorovací a sledovací systémy používané pro námořní bezpečnost a ochranu, ochranu mořského prostředí, kontrolu rybolovu, kontrolu vnějších hranic a další činnosti v oblasti vynucování práva.**

3.2.2. *Územní plánování námořních prostor a Integrovaná správa pobřežních zón (ICZM)*

Stávající rámce plánů se převážně zaměřují na zem a často se nezabývají tím, jak může pobřežní rozvoj ovlivňovat moře a naopak. Musíme se zabývat výzvami, které vyplývají z rostoucího a navzájem si konkurujícího využívání moře, sahajícího od námořní dopravy, rybolovu, akvakultury, činností ve volném čase až po příbřežní výrobu energie a jiné formy využívání dna moří.

Územní plánování námořních prostor je proto základním nástrojem udržitelného rozvoje námořních a pobřežních oblastí, stejně jako obnovy zdravého stavu evropských moří ve smyslu životního prostředí.

Na základě doporučení EU² začaly členské státy k regulaci územního rozmístování hospodářských činností a ke zřízení systémů územního plánování pro evropské pobřežní vody využívat ICZM. Oba tyto nástroje přispívají k plnění závazků vyplývajících z tematické strategie na ochranu mořského prostředí³ a přinášejí hospodářským subjektům zlepšenou předvídatelnost pro plánování budoucích investic. Bude zřízen systém výměny nejlepších postupů mezi orgány, které jsou zapojeny do územního plánování námořních prostor a ICZM.

Rozhodovací pravomoc v této oblasti připadá členským státům. Na evropské úrovni je potřebný závazek plnit společné zásady a pokyny, aby tento proces pružně postupoval a bylo zajištěno, že budou respektovány regionální námořní ekosystémy, které překračují vnitrostátní námořní hranice.

• **Komise:**

- **vypracuje v roce 2008 program k usnadnění rozvoje územního plánování námořních prostor členskými státy.**

3.2.3. *Údaje a informace*

Dostupnost a snadný přístup, pokud jde o širokou škálu údajů o přírodních faktech a lidské činnosti týkající se oceánů představuje základ pro strategické rozhodování o námořní politice. S ohledem na obrovské množství údajů shromažďovaných a ukládaných všude po Evropě pro nejrůznější účely má zřízení vhodné struktury pro námořní údaje a informace skutečně nanejvýš naléhavý význam.

² Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 30. května 2002 k realizaci strategie pro integrovanou správu pobřežních oblastí v Evropě 2002/413/ES.

³ Návrh směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (směrnice o mořské strategii – KOM(2005)505.

Tyto údaje je nutno spojit do globálního a kompatibilního systému a zpřístupňovat je jakožto nástroj lepšího řízení, rozšiřování služeb s přidanou hodnotou a udržitelného námořního rozvoje. Představuje to náročný záměr s mnoha rozměry a bude nutno rozvíjet ho během delšího časového období v souladu s jednoznačným a uceleným plánem.

- **Komise:**

- **v roce 2008 přijme opatření k Evropské námořní síti pro pozorování a sběr dat⁴ a podpoří multidimenzionální mapování vod členských států za účelem zlepšení přístupu k vysoce kvalitním údajům.**

4. PRIORITNÍ OBLASTI INTEGROVANÉ NÁMOŘNÍ POLITIKY

Integrovaná námořní politika EU se zaměří především na těchto pět oblastí:

4.1. V nejvyšší míře uplatňovat udržitelné využívání oceánů a moří

Prvním cílem integrované námořní politiky EU je vytvořit optimální podmínky pro udržitelné využívání oceánů a moří, umožňující růst námořních odvětví a pobřežních regionů.

V mnoha členských státech je stávající růst námořního hospodářství vyšší než růst celkového hospodářství, zvláště pak v regionech, které se aktivně podílí na námořní logistice. Objem kontejnerové dopravy zaznamenal od roku 2000 značný nárůst a očekává se, že se do roku 2020 ztrojnásobí. Regiony aktivní na trzích se silným růstem, jako je námořní vybavení, odvětví přibřežní větrné energie, rekreačních lodních vyjížděk a výletních plaveb, budou tohoto růstu využívat i nadále. S ohledem na významné dovednosti evropských odborníků v oblasti námořních technologií je značný také potenciál evropského průmyslu v oblasti rozvoje špičkových námořních výrobků, které mohou dosahovat vedoucího postavení na světových trzích.

Značný potenciál však zůstává nevyužit. Je zapotřebí vytvořit aktualizovanou strategickou vizi určenou k rozvoji konkurenceschopné, bezpečné a zabezpečené námořní dopravy, přístavů a souvisejících odvětví k tomu, abychom mohli zabezpečit udržitelný růst činností souvisejících s mořem a zároveň zajistit rozvoj námořních činností způsobem, který neohrožuje zdraví mořských ekosystémů.

Námořní doprava je pro evropský mezinárodní i domácí obchod zcela zásadní a je i nadále páteří námořních odvětví. Toto odvětví však bude prosperovat i nadále jen tehdy, pokud bude Unie pokračovat ve vynakládání svého úsilí o nastolení vysoké úrovně námořní bezpečnosti a zabezpečení, do pomoci při ochraně lidských životů a životního prostředí a zároveň prosazovat rovnocenné příležitosti pro všechny.

Ačkoli je námořní doprava hlavním zdrojem znečištění ovzduší a emisí CO₂, je i nadále značně energeticky účinnější než silniční doprava. Integrovaná námořní politika z tohoto důvodu a s ohledem na potřebu snížit počet kamionů na přeplněných evropských silnicích velmi upřednostňuje podporu bezpečné a zabezpečené námořní dopravy. Stávající programy EU (TEN-T a MARCO POLO) budou i nadále podporovat vyváření sítě mořských dálnic/námořní lodní dopravy na krátké vzdálenosti. Budoucí rozvoj transevropské sítě by rovněž měl zcela zohlednit rostoucí podíl využívání moří v odvětví energetiky.

⁴ Mimo jiné na základě iniciativy GMES.

V porovnání s ostatními dopravními prostředky však zůstává námořní doprava i nadále znevýhodněna. Ostatní způsoby dopravy více využívají veřejných investic. Oproti kamionové dopravě navíc lodní přeprava mezi dvěma přístavy v EU podléhá složitějším a časově náročnějším postupům, protože skutečný vnitřní trh s námořní dopravou v Evropě dosud neexistuje. Aby se zpřístupnil celkový potenciál evropského odvětví lodní dopravy, musí být toto znevýhodnění vůči jiným druhům dopravy odstraněno, a to prostřednictvím zjednodušení administrativních a celních požadavků na námořní služby v rámci EU.

- **Za účelem zlepšení účinnosti námořní dopravy v Evropě a zajištění její dlouhodobé konkurenceschopnosti Komise:**

- **předloží návrh na vytvoření evropského námořního prostoru bez hranic,**
- **připraví ucelenou strategii námořní dopravy na roky 2008–2018.**

Evropské námořní přístavy představují další nezbytný článek logistického řetězu, na němž je evropské hospodářství závislé. Jsou centrem hospodářských činností, jež hrají klíčovou úlohu při určování kvality městského i přírodního prostředí, které je obklopuje.

Globalizace znamená, že jsme svědky nebývalého růstu mezinárodního obchodu. Vzhledem ke skutečnosti, že 90 % evropského vnějšího obchodu a přibližně 40 % vnitřního obchodu prochází přístavy, není obtížné pochopit, že se evropské přístavy potýkají s obrovskou výzvou, pokud mají reagovat na rostoucí poptávku. Rozvoj jejich kapacity musí odrážet růst domácího i mezinárodního evropského obchodu a projevovat se způsobem, který je kompatibilní s návaznými cíli politik EU, zejména s cíli v oblasti životního prostředí a konkurenceschopnosti.

- **Komise:**

- **předloží návrh nové politiky pro přístavy s přihlédnutím k mnohostranným úlohám přístavů a širším souvislostem evropské logistiky,**
- **předloží návrhy na snížení míry znečištění ovzduší, které způsobují lodě v přístavech, zejména odstraněním daňového znevýhodnění palubní elektřiny,**
- **připraví pokyny k uplatňování příslušných právních předpisů Společenství v oblasti životního prostředí na rozvoj přístavů.**

Pokud jde o námořní odvětví, evropský logistický řetěz rovněž vyžaduje špičkové odvětví *stavby, oprav lodí a námořního vybavení* a Evropská unie bude vycházet z úspěšných iniciativ⁵ určených k prosazování rozvoje těchto odvětví průmyslu a zejména malých a středních podniků.

K dosahování hospodářského růstu bez dalšího poškozování životního prostředí budou zapotřebí větší investice do mořského výzkumu a technologií. Tyto investice rovněž vytvoří nové příležitosti. Technologie orientované na životní prostředí umožňující, aby námořní činnosti prosperovaly a aby se zároveň chránilo životní prostředí moří, usnadní evropským

⁵ Jako jsou např. Vodní platforma a LeaderShip 2015.

podnikům udržet si náskok, protože celosvětové standardy se neustále zvyšují a rozvíjejí se nová slibná odvětví, jako např. modrá biotechnologie, příbřežní zdroje obnovitelné energie, podmořská technologie a vybavení a mořská akvakultura.

Technologie rovněž umožňuje, aby Evropa zcela využívala potenciál moří jako zdroj ropy a zemního plynu⁶, jakož i obnovitelných energií, a jako prostředek pro přepravu energie, který poskytuje rozmanitost tras pro přepravu energie a posiluje tak bezpečnost dodávek. Energetická situace v Evropě poukazuje na skutečnost, že se prostor pro synergetické působení mezi energetikou a námořní politikou rozšíří⁷. Sdělení Komise z ledna 2007⁸ o energetické strategii pro Evropu v tomto směru uznalo potřebu dále rozvíjet využívání oceánů a moří a prosazovat cíle EU v oblasti energetiky.

Vytváření *mnohoodvětvových seskupení*⁹ značně podporuje integraci podniků a konkurenceschopnost v námořním odvětví. Tato seskupení jsou zásadní pro udržení evropského know-how v námořním odvětví, a budou mít proto v rámci námořní politiky ústřední postavení. Spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem v centrech pro vynikající kvalitu námořního odvětví zajišťuje také dostatečný rámec pro interakce mezi jednotlivými odvětvími průmyslu, kterým je třeba plně porozumět a plánovat je.

- **Komise podpoří vytváření mnohoodvětvových seskupení a regionálních center pro vynikající kvalitu námořního odvětví a bude prosazovat evropskou síť námořních seskupení.**

Cílem Komise je rovněž zvýšit počet a kvalitu *pracovních příležitostí v námořním odvětví* pro evropské občany. Úbytek zaměstnání na moři je znepokojivý a je třeba tuto skutečnost změnit, jelikož mořeplavecká praxe je zásadní také pro pracovní příležitosti na pobřeží.

K tomu, aby námořní odvětví Evropany přilákalo, je zapotřebí dokonalejší personální politika a pracovní podmínky (včetně ochrany zdraví a bezpečnosti) spolu s intenzivním úsilím všech zúčastněných subjektů a účinný regulační rámec, který zohledňuje celosvětové souvislosti. Komise plně podporuje sociální dialog a integraci Úmluvy Mezinárodní organizace práce o námořních pracovních normách do práva Společenství. Komise bude rovněž podporovat navržený systém, který Evropanům poskytne lepší a širší profesní vyhlídky v rámci námořních seskupení. Bude to zahrnovat rozšíření rozsahu námořních studií a posílení dovedností a kvalifikací, pokud jde o povolání v námořním odvětví.

- **Komise:**

- **v úzké spolupráci se sociálními partnery znovu posoudí vyloučení, která mají vliv na námořní odvětví v pracovněprávních předpisech EU¹⁰,**
- **bude podporovat osvědčení o vynikající kvalitě v námořním odvětví.**

⁶ Podle Mezinárodního sdružení výrobců ropy a zemního plynu (OGP) je 40 % ropy a 60 % zemního plynu, které se v Evropě v současné době spotřebují, získáno v pobřežních oblastech.

⁷ Viz pracovní dokument útvarů Komise s názvem: „Energetická a námořní politika: jejich lepší propojení“.

⁸ Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu: Energetická politika pro Evropu. KOM(2007) 1.

⁹ Viz pracovní dokument připojený k tomuto sdělení.

¹⁰ Sdělení o opětovném posouzení regulačního sociálního rámce pro větší počet a lepší kvalitu mořeplaveckých pracovních příležitostí v EU, KOM(2007) 591.

Přes vyvinuté úsilí posilování hospodářských činností na pobřežích a v mořích Evropy je dlouhodobě spojeno se *zhoršováním kvality mořského prostředí*. Komise již navrhla mořskou strategii EU včetně navrhované směrnice¹¹ k zastavení a zvrácení tohoto trendu a k poskytnutí rámce pro činnost Společenství, aby bylo dosaženo dobrého environmentálního stavu mořského prostředí v souvislosti udržitelného rozvoje.

Problém je ještě umocněn silným vlivem, který bude zřejmě mít změna klimatu na pobřežní oblasti. Skladování uhlíku pod mořským dnem je inovativní činnost, která má velký potenciál zmírnit změnu klimatu. EU si musí v oblasti této technologie udržovat konkurenční předstih a zajišťovat logicky ucelený rámec politiky pro plnou realizaci tohoto potenciálu.

Za tímto účelem musí být dosaženo cílů EU v oblasti environmentální legislativy, zejména cílů směrnice o stanovištích¹² a navrhované směrnice o mořské strategii. V této souvislosti je relevantní také aquis Společenství o námořní bezpečnosti a prevenci znečišťování způsobeného loděmi. Urychlené přijetí návrhů obsažených ve třetím námořním balíčku bude hlavním příspěvkem k tomuto aquis.

- **Komise:**

- **zahájí pilotní akce k omezování dopadu klimatických změn na pobřežní zóny a přizpůsobení jim,**
- **aktivně podpoří mezinárodní snahy o snižování zamoření ovzduší způsobeného loděmi a předloží návrhy na evropské úrovni v případě, že nebude zaznamenán vývoj v tomto úsilí,**
- **aktivně podpoří mezinárodní snahy o snižování emisí skleníkových plynů z lodí a v případě, že nebude zaznamenán vývoj v tomto úsilí, zváží v tomto ohledu možnosti pro opatření EU,**
- **řádně zohlední probíhající práci na mezinárodní úrovni, předloží návrhy na demontáž zastaralých lodí účinným a bezpečným způsobem, který je udržitelný z hlediska životního prostředí.**

Řízení rybolovu musí taktéž ve větší míře přihlížet k blahu pobřežních společenství, mořskému prostředí a interakci rybolovu s dalšími činnostmi. Bude se energicky provádět obnova populace ryb, která vyžaduje solidní vědecké informace a posílení tendence směrem k mnoholetému plánování. Komise přijme opatření k zajištění toho, aby společná rybářská politika odrážela přístup strategie pro mořské prostředí založený na ekosystému a bude pracovat na tom, aby odstranila nelegální, nehlášený a neregulovaný rybolov ve svých vodách a na otevřeném moři.

Řízení zásob rybích populací a maximální udržitelný výnos zajistí pro evropskou rybolovnou komunitu lepší vyhlídky do budoucna a zabezpečí její příspěvek k zajišťování potravin pro Evropu; toho je nutno v souladu s mezinárodními závazky dosáhnout do roku 2015.

¹¹ KOM(2005) 504 a KOM(2005) 505.

¹² Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Zlepšení bezpečnosti práce pro rybáře je nutno řešit také v širším kontextu námořních pracovních podmínek a sociální politiky, přičemž lze ve prospěch společnosti jako celku využít zkušeností a znalostí, které mají rybáři.

Nárůst akvakultury k uspokojení zvyšující celkové poptávky po mořských plodech by měl být dosažen v regulatorním rámci, který bude podporovat podnikavost a inovace a zajistí soulad s náročnými normami péče o životní prostředí a veřejné zdraví.

- **Komise:**

- **ostře zakročí s cílem odstranit praxi výmětů¹³ a ničivé postupy rybolovu jako je používání vlečných sítí na volném moři na citlivých stanovištích¹⁴,**
- **ostře zakročí s cílem odstranit nelegální, nehlášený a neregulovaný rybolov¹⁵,**
- **podpoří rozvoj odvětví akvakultury, které nepředstavuje zdravotní rizika z hlediska životního prostředí.**

4.2. Budovat znalostní a inovační základnu pro námořní politiku

Věda o mořích, technologie a výzkum jsou pro udržitelný rozvoj činností spojených s mořem zcela zásadní.

Vědecký výzkum a technologie nám napomáhají rozvíjet sofistikovanější chápání dopadu lidských činností na mořské systémy, a představují proto klíč k tomu, jak vyčlenit rozvoj s mořem spojených činností z poškozování životního prostředí.

Posilování mezioborového přístupu v rámci vědy o mořích nám může usnadnit lepší chápání vzájemného působení mezi námořními činnostmi, a bude proto nepostradatelnou součástí integrované námořní politiky. Tento přístup je nezbytný i tehdy, pokud máme předvídat a v co největší možné míře omezovat dopady změn klimatu.

Mořský a námořní výzkum je nákladný a není možné, aby nebyl efektivní. Za účelem co nejlepšího využívání evropských zdrojů je třeba vypracovat jasnou strategii, která spojí politické a výzkumné priority, bude reagovat na meziodvětvové výzvy, maximálně využije synergií v úsilí členských států a Společenství, zamezí zdvojení úsilí a zlepší dialog mezi zúčastněnými subjekty. Evropa musí rovněž prozkoumat, jakým způsobem se může výzkum lépe podílet na inovacích a jak účinně přeměnit znalosti a dovednosti na průmyslové výrobky a služby.

Důležitým nástrojem pro tuto strategii bude rozvoj námořní pozorovací a datové sítě¹⁶.

- **Komise:**

¹³ Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu: Politika vedoucí ke snížení nežádoucích vedlejších úlovků a eliminaci výmětů v evropském rybolovném odvětví KOM(2007) 136.

¹⁴ Sdělení a návrh nařízení bude předloženo 17. října.

¹⁵ Sdělení a návrh nařízení bude předloženo 17. října.

¹⁶ Viz oddíl 3.2.3.

- předloží v roce 2008 komplexní evropskou strategii pro mořský a námořní výzkum,
- v rámci 7. rámcového programu pro výzkum zahájí společné průřezové výzvy k předkládání návrhů, aby tak prosazovala integrovaný přístup a zlepšila chápání námořních otázek,
- bude podporovat výzkum určený k předvídání, omezování a přizpůsobení dopadů klimatických změn na námořní činnosti, mořské prostředí, pobřežní zóny a ostrovy,
- podpoří vznik evropského partnerství pro vědu o mořích, které bude určeno k intenzivnímu dialogu mezi vědeckou komunitou a hybnými silami průmyslu a politiky.

4.3. Poskytovat nejvyšší kvalitu života v pobřežních regionech

Přírůstek obyvatelstva v *pobřežních regionech a na ostrovech* byl za poslední desetiletí dvojnásobný oproti průměru EU. Pobřežní sídelní oblasti jsou také destinací pro většinu turistů v Evropě, což způsobuje, že v těchto regionech existuje naléhavá potřeba sladit ekonomický rozvoj, udržitelnost životního prostředí a kvalitu života.

Regionální orgány a pobřežní sídelní oblasti hrají při regulaci pobřežních a námořních činností významnou úlohu. Výbor regionů, pobřežní regiony a jejich sítě jsou tedy hlavními partnery při rozvíjení integrované námořní politiky EU.

Díky svým přístavům a námořnímu průmyslu mají tyto regiony strategicky významné postavení pro Evropu jako celek. Poskytují důležité služby pro vnitrozemí a představují základnu pro ostrahu mořských hranic a pobřežních vod. Výsledné nároky na infrastrukturu jsou značné a je nutno brát je v úvahu při přidělování zdrojů Společenství. Také klimatické změny významně zasahují pobřežní regiony, a řízení rizik proto může mít dramatický dopad na rozpočty a ekonomiky těchto oblastí.

Moře je hlavním faktorem pobřežního a námořního cestovního ruchu, jenž významně urychluje hospodářský rozvoj pobřežních oblastí v Evropě. Komise a zúčastněné subjekty budou aktivněji spolupracovat na rozvoji udržitelné politiky cestovního ruchu, která zohlední i pobřežní a námořní cestovní ruch.

Zdroje financování jsou k dispozici, ale řada zúčastněných subjektů se domnívá, že nemá dostatečný přístup k informacím. Komise bude pracovat na optimalizaci podpory pro námořní projekty v pobřežních regionech a na ostrovech, a to v rámci dostupné škály nástrojů Společenství pro financování.

Je rovněž zřejmé, že jsou zapotřebí dokonalejší socioekonomické údaje o námořních odvětvích a pobřežních regionech, protože obtíže související se získáváním těchto informací omezují schopnost regionálních zúčastněných subjektů rozvíjet účelné a dlouhodobé plány a investice.

K rozvoji evropských pobřežních regionů je rovněž nezbytná meziregionální spolupráce zohledňující jejich rozmanitost a zvláštnosti. Komise bude proto k podpoře meziregionálního námořního rozvoje zcela využívat program územní spolupráce.

Nejvzdálenější oblasti a ostrovy se potýkají se značnými hospodářským nevýhodami, ale disponují velkým potenciálem pokud jde o námořní činnosti a námořní výzkum. Jejich velké námořní oblasti poskytují ekosystémové služby, které jsou pro Unii velmi významné. Komise bude v rámci stávajícího sdělení o nejvzdálenějších regionech EU podporovat rozvoj jejich námořního potenciálu i spolupráci se sousedními regiony.

- **Komise:**

- **bude v rámci nadcházející iniciativy v oblasti cestovního ruchu podporovat pobřežní a námořní cestovní ruch,**
- **vytvoří databázi týkající se financování Společenství, které je k dispozici na námořní projekty a pro pobřežní regiony, a do roku 2009 vytvoří databázi obsahující socioekonomické údaje určené pro námořní odvětví a pobřežní regiony,**
- **předloží návrh strategie Společenství pro prevenci katastrof, která bude klást důraz na rizika, jimž jsou vystaveny pobřežní oblasti,**
- **bude prosazovat rozvoj námořního potenciálu nejvzdálenějších regionů a ostrovů.**

4.4. Prosazovat vedoucí pozici Evropy v mezinárodních námořních záležitostech

EU bude pracovat na účinnější mezinárodní správě námořních záležitostí a efektivnějším prosazování mezinárodního námořního práva a bude vybízet členské státy k ratifikaci příslušných nástrojů. Bude prosazovat koordinaci evropských zájmů na klíčových mezinárodních fórech.

Přístup evropského námořního průmyslu a služeb na mezinárodní trhy, udržitelné vědecké a komerční využívání hlubokých vod, ochrana globální mořské biodiverzity, zlepšování námořní bezpečnosti a zabezpečení, pracovní podmínky, nižší znečišťování lodmi a boj proti nezákonným aktivitám v mezinárodních vodách budou představovat vnější priority integrované námořní politiky Unie.

Pozornost se bude rovněž věnovat geopolitickým dopadům klimatických změn. Komise v této souvislosti předloží v roce 2008 zprávu o strategických otázkách, které se týkají Severního ledového oceánu.

Námořní otázky budou pravidelným tématem diskusí s partnery EU, kteří již ve vztahu k integrovanému námořnímu přístupu podnikli určité kroky, jako jsou Austrálie, Kanada, Japonsko, Norsko a Spojené státy, jakož i s ostatními partnery, např. Brazílií, Čínou, Indií a Ruskem.

EU bude také rozvíjet společnou odpovědnost za moře, o něž se dělí se svými nejbližšími sousedy. Předloží zejména návrhy týkající se posílené spolupráce při správě Středozemního a Černého moře. Bude prosazovat spolupráci v námořních otázkách v rámci Severní dimenze své politiky vnějších vztahů a zařadí námořní otázky na program spolupráce EU s rozvojovými zeměmi, včetně malých ostrovních rozvojových států. V této souvislosti podpoří budování kapacit v oblasti námořní politiky a mořského práva v rozvojových zemích.

Komise předloží návrh prováděcí dohody k Úmluvě OSN o mořském právu (UNCLOS)¹⁷ o biologické rozmanitosti moří v oblastech mimo vnitrostátní jurisdikci a vyvine úsilí směřující k úspěšnému završení mezinárodních jednání o mořských chráněných územích na volném moři.

- **Komise:**

- **bude prosazovat spolupráci v rámci politiky rozšíření, evropské politiky sousedství a Severní dimenze, s cílem pokrývat problematiku námořní politiky a správu sdílených moří,**
- **předloží návrh strategie pro vnější pohled na námořní politiku Unie, a to prostřednictvím strukturovaného dialogu s hlavními partnery.**

4.5. Zvyšovat viditelnost námořní Evropy

Zúčastněné subjekty jasně vyjádřily názor, že proces rozvoje námořní politiky EU je užitečný pro prohlubování veřejného povědomí o hodnotě námořní ekonomiky a dědictví, že vytváří vědomí o společném cíli a určuje totožnost zúčastněných subjektů.

Integrovaná námořní politika by měla usilovat o zvýšení viditelnosti námořní Evropy a zlepšovat profil námořních činností a mořeplaveckých profesí.

Měla by rovněž propagovat evropské námořní dědictví tím, že bude podporovat námořní komunity, včetně přístavních měst a tradičních rybářských komunit, jejich historické objekty, tradiční dovednosti a podporovat vazby mezi nimi, které zvýší jejich povědomí a viditelnost.

- **Komise:**

- **vytvoří evropský atlas moří, který bude nástrojem pro vzdělávání a prostředkem ke zdůraznění našeho společného námořního dědictví;**
- **navrhne, aby se od roku 2008 každoročně slavil Evropský námořní den, který zvýší viditelnost námořních otázek a bude prosazovat vazby mezi organizacemi v oblasti námořního dědictví, muzei a akvárii.**

5. ZÁVĚR

Evropská rada v červnu 2007 uvítala širokou diskusi o budoucí námořní politice, která probíhá v Evropě. Hlavy států a vlád vyzvaly Komisi, aby připravila a v říjnu předložila evropský akční plán. S ohledem na zásadu subsidiarity je cílem tohoto akčního plánu prozkoumat celkový potenciál hospodářských činností spojených s mořem způsobem, jenž bude z hlediska životního prostředí udržitelný.

¹⁷ Úmluva Organizace spojených národů o mořském právu.

Komise tímto sdělením a připojeným akčním plánem reaguje na tento požadavek Evropské rady a zohledňuje názory, které vyjádřily ostatní evropské orgány, vlády členských států, parlamenty a celá řada zúčastněných subjektů.¹⁸

Komise vyzývá Evropskou radu, Radu ministrů a Evropský parlament, jakož i Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů, vnitrostátní a regionální orgány i další zúčastněné subjekty, aby na tuto politiku reagovaly aktivním jednáním.

¹⁸ Podrobnosti jsou k dispozici v Závěrech z konzultací o evropské námořní politice, KOM(2007) 574 ze dne 10. října 2007.